

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Niende Afdeling)

18. januar 2024*

»Præjudiciel forelæggelse – direktiv 93/13/EØF – urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler – artikel 3, stk. 1 – artikel 6, stk. 1 – artikel 7, stk. 1 – artikel 8 – tvangsfuldbyrdsgrundlag, der har fået formel retskraft – retsinstansens beføjelse til ex officio at undersøge, om et kontraktvilkår eventuelt er urimeligt i forbindelse med kontrol af en tvangsfuldbyrdsprocedure – nationalt register over ulovlige vilkår i almindelige forretningsbetingelser – vilkår, der i kraft af deres ordlyd er forskellige fra dem, der fremgår af registret, men som har samme betydning og samme virkning«

I sag C-531/22,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie (retten i første instans i Warszawa – tingstedet Warszawa, første civile afdeling, Polen), ved afgørelse af 5. juli 2022, indgået til Domstolen den 9. august 2022, i sagen

Getin Noble Bank S.A.,

TF,

C2,

PI

mod

TL,

procesdeltagere:

EOS,

Zakład Ubezpieczeń Społecznych,

MG,

Komornik Sądowy AC,

har

* Processprog: polsk.

DOMSTOLEN (Niende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, O. Spineanu-Matei, og dommerne S. Rodin (refererende dommer) og L.S. Rossi,

generaladvokat: J. Kokott

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 13. september 2023,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Getin Noble Bank S.A. ved advokaci M.Ł. Hejmej, M. Przygodzka, A. Szcześniak, J. Szewczak, Ł. Żak og aplikant radcowski M. Pugowski,
- TF ved radcowie prawni M. Czugan, M. Jaroch-Konwent, W. Kołosz, A. Pakos og K. Zawadzanko,
- den polske regering ved B. Majczyna, M. Kozak og S. Żyrek, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved U. Małecka og N. Ruiz García, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 3, stk. 1, artikel 6, stk. 1, artikel 7, stk. 1 og 2, og artikel 8 i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugerftaler (EFT 1993, L 95, s. 29), artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«), retssikkerhedsprincippet, effektivitetsprincippet, proportionalitetsprincippet og princippet om materiel retskraft samt princippet om retten til at blive hørt.
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvangsfuldbyrdsprocedure mellem på den ene side Getin Noble Bank S.A., TF, C2 og PI, fire kreditorer, og på den anden side TL, deres skyldner, vedrørende et betalingspåkrav, der blev udstedt over for denne sidstnævnte.

Retsforskrifter

EU-retten

3 I artikel 3, stk. 3, i direktiv 93/13 hedder det:

»Et kontraktvilkår, der ikke har været genstand for individuel forhandling, anses for urimeligt, hvis det til trods for kravene om god tro bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser ifølge aftalen til skade for forbrugeren.«

4 Dette direktivs artikel 4, stk. 1, bestemmer:

»Det vurderes, om et kontraktvilkår er urimeligt, under hensyn til, hvilken type varer eller tjenesteydelser aftalen omfatter, og ved på tidspunktet for aftalens indgåelse at tage hensyn til alle omstændighederne i forbindelse med dens indgåelse samt til alle andre vilkår i aftalen eller i en anden aftale, som hænger sammen med denne, jf. dog artikel 7.«

5 Nævnte direktivs artikel 6, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne fastsætter, at urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, i henhold til deres nationale lovgivning ikke binder forbrugeren, og at aftalen forbliver bindende for parterne på i øvrigt samme vilkår, hvis den kan opretholdes uden de urimelige kontraktvilkår.«

6 Samme direktivs artikel 7, stk. 1 og 2, har følgende ordlyd:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at der i forbrugernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør.

2. De i stk. 1 nævnte midler skal omfatte bestemmelser, i henhold til hvilke personer eller organisationer, der ifølge national lov har en legitim interesse i at beskytte forbrugerne, efter national ret kan indbringe en sag for retsmyndighederne eller de kompetente administrative myndigheder, for at disse kan afgøre, om kontraktvilkår, der er udarbejdet med henblik på generel anvendelse, er af urimelig karakter, og anvende egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af sådanne kontraktvilkår til ophør.«

7 Artikel 8 i direktiv 93/13 bestemmer:

»Medlemsstaterne kan inden for det område, der omfattes af dette direktiv, vedtage eller bevare strengere bestemmelser, der er forenelige med traktaten, for at sikre en mere omfattende beskyttelse af forbrugerne.«

Polsk ret

- 8 Ustawa's artikel 189 – Kodeks postępowania cywilnego (den civile retsplejelov), af 17. november 1964 (Dz. U. n° 43, pos. 296), i den affattelse, der var gældende på datoen for de faktiske omstændigheder i hovedsagerne (herefter »civilretsplejeloven«), fastsætter:
- »En sagsøger kan fremsætte begæring til en retsinstans om at fastslå, om der foreligger eller ikke foreligger et retsforhold eller en rettighed, for så vidt som denne har retlig interesse.«
- 9 Civilretsplejelovens artikel 505³², stk. 1, fastsætter:
- »Sagsøgeren skal i sin begæring angive beviserne til støtte for sine påstande. Beviser skal ikke vedlægges stævningen.«
- 10 Civilretsplejelovens artikel 758 bestemmer:
- »Retterne i første instans og de til disse retter knyttede fogeder har kompetencen til tvangsfuldbyrdelse.«
- 11 Civilretsplejelovens artikel 804, stk. 1, fastsætter:
- »Fuldbyrdelsesmyndigheden har ikke beføjelse til at undersøge, om den forpligtelse, der er genstand for et fuldbyrdelsesdokument, er begrundet og eksigibel.«
- 12 Følgende fremgår af civilretsplejelovens artikel 840, stk. 1:
- »Debitor kan ved appel fremsætte begæring om hel eller delvis annullation eller begrænsning af tvangsfuldbyrdelsesgrundlaget, såfremt:
- 1) vedkommende bestrider de faktiske omstændigheder, der begrunder fuldbyrdelsespåtegningen, navnlig når den pågældende bestrider, at der foreligger en forpligtelse, der er fastslået ved en simpel fuldbyrdelsespåtegning bortset fra en retsafgørelse, eller når vedkommende anfægter overførslen af en forpligtelse, selv om der foreligger et formelt dokument, der bekræfter dette
 - 2) der efter udstedelsen af en simpel fuldbyrdelsespåtegning er indtrådt en omstændighed, som har medført, at forpligtelsen er bortfaldet, eller at den ikke kan fuldbyrdes; hvis grundlaget er en retsafgørelse, kan debitor ligeledes basere sit søgsmål på faktiske omstændigheder, der er indtrådt efter afslutningen af hovedforhandlingen, på indsigelse om præstation af ydelsen, når påberåbelsen af denne indsigelse i den omhandlede sag ikke kunne antages til realitetsbehandling ex lege, samt på indsigelse om modregning.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 13 Den 9. januar 2006 indgik TL, en forbruger, en kreditaftale med Getin Noble Bank for perioden fra den 9. januar 2009 til den 16. januar 2016, der var angivet i polske zloty (PLN), og som var indekseret til schweizerfranc (CHF), svarende til et beløb i polske zloty på 15 645,27 CHF (ca. 16 270 EUR). I henhold til denne kreditaftale blev det lånebeløb, som Getin Noble Bank havde ydet, på tidspunktet for indgåelsen af den pågældende kreditaftale konverteret på grundlag af købskursen for den pågældende indekseringsvaluta, som var opført på tabellen over denne banks

udenlandske valutakurser, og tilbagebetalingen af enhver gæld skulle således ske i polske zloty efter omregning af denne gæld til denne indekseringsvaluta på grundlag af salgskursen for denne sidstnævnte, som var gældende på datoen for betalingen til den pågældende bank.

- 14 Den 13. maj 2008 indgik TL en anden kreditaftale med samme bank i polske zloty, der var indekseret til schweizerfranc, svarende til et beløb i polske zloty på 36 299,30 CHF (ca. 37 740 EUR) for en periode på 120 måneder. Denne anden kreditaftale gengav i det væsentlige vilkårene i den kreditaftale, der er nævnt i den foregående præmis.
- 15 Under påberåbelse af TL's betalingsmisligholdelse opsagde Getin Noble Bank disse to kreditaftaler og anlagde to søgsmål mod TL ved Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie (retten i første instans i Lublin Vest, Polen) henholdsvis den 28. december og den 3. juni 2016 i form af en elektronisk betalingspåkravsprocedure med påstand om, at TL skulle betale de skyldige beløb i henhold til de pågældende kreditaftaler med tillæg af renter og omkostninger.
- 16 Til støtte for sine påstande henviste Getin Noble Bank til de kreditaftaler, som selskabet havde indgået med TL, uden at kunne vedlægge dem disse to søgsmål, henset til de processuelle bestemmelser om elektroniske betalingspåkravsprocedurer, der er indeholdt i civilretsplejelovens artikel 505³², stk. 1, og de tekniske karakteristika ved systemet til forvaltning af disse procedurer, som ikke gør det muligt at fremlægge beviser. Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie (retten i første instans i Lublin Vest) havde således heller ikke kompetence til eller teknisk mulighed for at kræve, at Getin Noble Bank skulle fremlægge disse kreditaftaler.
- 17 Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie (retten i første instans i Lublin Vest) udstedte to betalingspåkrav, som TL ikke har anfægtet, og som derfor er blevet endelige, inden de blev forsynet med fuldbyrdelsespåtegning. Dette gjorde det muligt at indlede en tvangsfuldbyrdelsesprocedure over for TL's faste ejendom, der blev gennemført af en foged under tilsyn af Sąd Rejonowy dla Warszawy. Śródmieścia w Warszawie (retten i første instans i Warszawa – tingstedet Warszawa, første civile afdeling), som er den forelæggende ret.
- 18 I forbindelse med denne tvangsfuldbyrdelsesprocedure var den forelæggende ret således den første nationale ret, for hvilken de i hovedsagen omhandlede kreditaftaler blev fremlagt.
- 19 Efter at have undersøgt indholdet af disse kreditaftaler har den forelæggende ret rejst tvivl om gyldigheden af de nævnte aftaler, henset til den eventuelt urimelige karakter, af de konverteringsvilkår, der er indeholdt i de nævnte kreditaftaler, uden hvilke disse sidstnævnte ikke kan opfyldes og skal anses for ugyldige.
- 20 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at hovedsagen rejser spørgsmålet om en ex officio-undersøgelse af, om kontraktvilkår i forbrugeraftaler, på grundlag af hvilke der er blevet indledt en tvangsfuldbyrdelsesprocedure, eventuelt er urimelige, dvs. et spørgsmål svarende til det, der blev rejst i forbindelse med de sager, der gav anledning til domme af 17. maj 2022, SPV Project 1 503 m.fl. (C-693/19 og C-831/19, EU:C:2022:395) og Ibercaja Banco (C-600/19, EU:C:2022:394).
- 21 Den forelæggende ret har anført, at TL ikke har gjort indsigelse mod de betalingspåkrav, der er omhandlet i denne doms præmis 17, og følgelig ikke længere råder over noget retsmiddel, der i praksis gør det muligt for selskabet at anfægte de forpligtelser, som disse betalingspåkrav medfører. For det første kan et indsigelsessøgsmål til prøvelse af et tvangsfuldbyrdelsesgrundlag i form af en retsafgørelse ikke gyldigt i henhold til civilretsplejelovens artikel 840, stk. 1, nr. 1, gøre

det muligt at anfægte grundlaget for den forpligtelse, der er genstand for dette fuldbyrdelsesgrundlag. For det andet ændrer en debtors anlæggelse af et søgsmål med påstand om, at det fastslås, at en kontrakt er ugyldig, eller at urimelige vilkår i denne kontrakt ikke kan gøres gældende, i praksis på ingen måde vedkommendes situation, eftersom et sådant søgsmål i henhold til civilretsplejelovens artikel 189 ikke kan føre til annullation af et retskraftigt betalingspåkrav. I henhold til civilretsplejelovens artikel 365, stk. 1, er en endelig dom, herunder en dom om udstedelse af et betalingspåkrav inden for rammerne af en elektronisk betalingspåkravsprocedure, nemlig bindende for alle retsinstanser.

- 22 For det tilfælde, at den forelæggende ret i henhold til EU-retten er forpligtet til ex officio at undersøge, om vilkårene i de pågældende kreditaftaler eventuelt er urimelige, ønsker den forelæggende ret oplyst, om artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13 samt effektivitetsprincippet, proportionalitetsprincippet og retssikkerhedsprincippet skal fortolkes således, at de tillader, at virkningerne af opførelsen af et kontraktvilkår i det nationale register over vilkår i almindelige forretningsbetingelser, der er erklæret ulovlige (herefter »det nationale register over ulovlige vilkår«), udvides til at omfatte en erhvervsdrivende, der ikke har været part i den sag, der førte til denne opførelse, bl.a. når den berørte forbruger ikke har påberåbt sig sine rettigheder i henhold til dette direktiv.
- 23 En sammenligning af indholdet af de i hovedsagen omhandlede kontraktvilkår med indholdet af de kontraktvilkår fra andre banker end Getin Noble Bank, der er optaget i det nationale register over ulovlige vilkår, gør det muligt at konkludere, at der foreligger væsentlige ligheder mellem disse vilkår, således at de har tilsvarende rækkevidde og har de samme konsekvenser for forbrugerne.
- 24 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at der i henhold til den retspraksis, som følger af dom af 21. december 2016, Biuro podróży »Partner« (C-119/15, EU:C:2016:987), ikke er noget til hinder for, at virkningerne af opførelsen af et bestemt kontraktvilkår i det nationale register over ulovlige vilkår finder anvendelse dels på alle erhvervsdrivende, der anvender dette kontraktvilkår, og ikke kun på den erhvervsdrivende, der har været part i den procedure, der har til formål at få fastslået, at det nævnte kontraktvilkår er urimeligt, og at opføre vilkåret i dette register, dels på ethvert vilkår, der i det væsentlige er identisk med samme vilkår, uden nødvendigvis at være det ud fra en ordlydsmæssig vurdering. Den forelæggende ret er imidlertid i tvivl om, hvorvidt en sådan fortolkning af EU-retten finder anvendelse på procedurer, hvor en af parterne er en forbruger, som har indgået en aftale med den pågældende erhvervsdrivende, og ikke kun på administrative procedurer, der har til formål at pålægge erhvervsdrivende, der anvender vilkår, som er opført i det nationale register over ulovlige vilkår, sanktioner, således som det var tilfældet i den sag, der gav anledning til denne dom.
- 25 Den forelæggende ret har anført, at Sąd Najwyższy (øverste domstol, Polen) derimod den 20. november 2015 vedtog resolution III CZP 175/15, hvorefter en opførelse i det nationale register af ulovlige vilkår ikke har virkninger over for andre erhvervsdrivende end dem, der er berørt af proceduren for opførelsen i dette register, med henblik på at overholde disse andre erhvervsdrivendes ret til at blive hørt.

26 På denne baggrund har Sąd Rejonowy dla Warszawy. Śródmieścia w Warszawie (retten i første instans i Warszawa – tingstedet Warszawa, første civile afdeling) har besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

- »1) Skal artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i [...] direktiv [93/13] [...] og retssikkerhedsprincippet, princippet om, at endelige retsafgørelser ikke kan omgøres, effektivitetsprincippet og proportionalitetsprincippet fortolkes således, at de er til hinder for nationale bestemmelser, hvorefter en national ret ikke ex officio kan foretage en prøvelse af urimelige kontraktvilkår og drage konsekvenserne heraf, når den fører tilsyn med en tvangsfuldbyrdsprocedure ved en foged på grundlag af retskraftigt betalingspåkrav, som er forsynet med en fuldbyrdspligt, der er udstedt i en sag, hvor der ikke er foretaget bevisførelse?
- 2) Skal artikel 3, stk. 1, artikel 6, stk. 1, artikel 7, stk. 1 og 2, og artikel 8 i [...] direktiv [93/13] [...], [chartrets] artikel 47 [...] og retssikkerhedsprincippet, effektivitetsprincippet, proportionalitetsprincippet og [princippet om] retten til at blive hørt af en domstol fortolkes således, at de er til hinder for en retslig fortolkning af bestemmelserne i national ret, hvorefter opførelsen af et urimeligt kontraktvilkår i registret over ulovlige vilkår har den virkning, at dette vilkår bliver urimeligt i enhver sag, der involverer forbrugeren, herunder:
- i forhold til en anden erhvervsdrivende end den, mod hvem sagen om opførelsen af det urimelige kontraktvilkår i registret over ulovlige vilkår er anlagt,
 - i forhold til et vilkår, hvis ordlyd ikke er sprogligt identisk, men som har samme betydning og samme virkning over for forbrugeren?»

Retsforhandlingerne for Domstolen

- 27 I anmodningen om præjudiciel afgørelse har den forelæggende ret anmodet om, at den præjudicielle forelæggelse, der ligger til grund for denne dom, undergives den fremskyndede procedure, der er fastsat i artikel 105, stk. 1, i Domstolens procesreglement. Til støtte for sin anmodning om anvendelse af en fremskyndet procedure har den forelæggende ret gjort gældende, at den foged, der var ansvarlig for den i hovedsagen omhandlede tvangsfuldbyrdsprocedure, havde beslaglagt den faste ejendom, der er genstand for denne procedure, og at en auktion over denne faste ejendom skulle finde sted efter kreditorernes indgivelse af begæringer, hvilken auktion kan føre til, dels at TL fratages den nævnte faste ejendom, dels at kreditorerne modtager beløb, som ikke skyldes dem. Selv om TL i givet fald efterfølgende kan gøre sine rettigheder gældende ved et erstatningssøgsmål, sikrer dette imidlertid ikke denne debitor den fulde beskyttelse af sine rettigheder.
- 28 Procesreglementets artikel 105, stk. 1, bestemmer, at Domstolens præsident efter anmodning fra den forelæggende ret eller i undtagelsestilfælde af egen drift, efter at have hørt den refererende dommer og generaladvokaten, kan beslutte at undergive en sag en fremskyndet procedure, når sagens karakter kræver, at den behandles hurtigt.
- 29 Det bemærkes, at en sådan fremskyndet procedure udgør et processuelt instrument til behandling af en ekstraordinær nødsituation (dom af 21.12.2021, Randstad Italia, C-497/20, EU:C:2021:1037, præmis 37 og den deri nævnte retspraksis).

- 30 I det foreliggende tilfælde har Domstolens præsident den 15. september 2022, efter at have hørt den refererende dommer og generaladvokaten, besluttet ikke at imødekomme den i denne doms præmis 27 nævnte anmodning.
- 31 For det første kan den blotte omstændighed, at hovedsagen udgør en tvangsfuldbyrdsprocedure, der kræver en hurtig løsning, ikke i sig selv godtgøre, at der foreligger uopsættelighed som krævet i procesreglementets artikel 105 (jf. i denne retning kendelse afsagt af Domstolens præsident den 5.10.2018, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2018:825, præmis 12).
- 32 For det andet er det korrekt, at Domstolens præsident i forbindelse med en sag, hvor sagsøgerne i hovedsagen havde rejst indsigelse mod realisering af pant i deres faste ejendom, tog hensyn til den omstændighed, at fortsættelsen af tvangsfuldbyrdsproceduren, henset til de nærmere omstændigheder i den pågældende nationale civile retssag, udsatte dem for risikoen for at miste deres hovedbolig. Retten imødekom således anmodningen om anvendelse af en fremskyndet procedure, idet den bemærkede, at den pågældende nationale lovgivning i en sådan situation alene gav den skadelidte skyldner en ret til erstatning, der ikke gjorde det muligt at genoprette den tidligere situation, hvor den pågældende var ejer af sin bolig (jf. i denne retning kendelse afsagt af Domstolens præsident den 5.10.2018, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2018:825, præmis 13).
- 33 I det foreliggende tilfælde fremgår det imidlertid på ingen måde af anmodningen om anvendelse af en fremskyndet procedure eller af anmodningen om præjudiciel afgørelse, at TL allerede nu løber en overhængende risiko for at miste sin hovedbolig inden for rammerne af den i hovedsagen omhandlede tvangsfuldbyrdsprocedure. Den forelæggende ret har nemlig ikke oplyst Domstolen om, at den i hovedsagen omhandlede faste ejendom er TL's hovedbolig, idet TL i øvrigt synes at have bopæl på en anden adresse end adressen på denne faste ejendom (jf. i denne retning kendelse afsagt af Domstolens præsident den 5.10.2018, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2018:825, præmis 14).

Om Domstolens kompetence og spørgsmålet om, hvorvidt anmodningen om præjudiciel forelæggelse kan antages til realitetsbehandling

- 34 For det første har Getin Noble Bank i det væsentlige gjort gældende, at Domstolen ikke har kompetence til at træffe afgørelse om anmodningen om præjudiciel afgørelse, idet de forelagte præjudicielle spørgsmål vedrører en national tvangsfuldbyrdsprocedure, som ikke henhører under EU-retten.
- 35 I denne henseende bemærkes, at følger det af artikel 19, stk. 3, litra b), TEU og artikel 267, stk. 1, TEUF, at Domstolen har kompetence til at afgøre præjudicielle spørgsmål om fortolkning af EU-retten eller om gyldigheden af retsakter udstedt af Unionens institutioner.
- 36 Det fremgår imidlertid af selve ordlyden af de præjudicielle spørgsmål, som den forelæggende ret har rejst, at disse spørgsmål i modsætning til, hvad Getin Noble Bank har gjort gældende, vedrører fortolkningen af bestemmelserne i direktiv 93/13 og chartret samt af almindelige EU-retlige principper og ikke af bestemmelser i polsk ret. Domstolen har følgelig kompetence til at træffe afgørelse om anmodningen om præjudiciel afgørelse.

- 37 For det andet har Getin Noble Bank i det væsentlige gjort gældende, at anmodningen om præjudiciel afgørelse under alle omstændigheder ikke kan antages til realitetsbehandling.
- 38 For det første har den forelæggende ret nemlig ikke kompetence til at træffe afgørelse i en tvist mellem parterne ved en afgørelse, der udgør en »dom« som omhandlet i artikel 267 TEUF, og som skal anses for et »administrativt organ«, når den griber ind i forbindelse med kontrol af en tvangsfuldbyrdsprocedure. For det andet er de forelagte præjudicielle spørgsmål upræcise, for generelle og hypotetiske. Det første spørgsmål præciserer hverken den kontrolforanstaltning, som det vedrører, eller de nærmere regler for anvendelsen af Domstolens eventuelle svar. Desuden har parterne i kontrolproceduren ikke noget retsgrundlag, der gør det muligt at opnå en afgørelse om sagens realitet. Det andet spørgsmål tager ikke hensyn til den omstændighed, at den forelæggende ret, selv om det er obligatorisk at opnå den pågældende forbrugers holdning til opretholdelsen af de vilkår, som den forelæggende ret anser for urimelige, ikke har kompetence til at undersøge viljen i denne henseende hos forbrugeren, som i øvrigt ikke har været aktiv i det foreliggende tilfælde.
- 39 Getin Noble Bank har således i det væsentlige bestridt, at den forelæggende ret i henhold til polsk ret har kompetence til ex officio at undersøge, om vilkårene i de i hovedsagen omhandlede kreditaftaler eventuelt er urimelige. En sådan argumentation om et forhold, der angår aspekter vedrørende realiteten, kan på ingen måde rejse tvivl om, hvorvidt anmodningen om præjudiciel afgørelse kan antages til realitetsbehandling (jf. i denne retning dom af 17.3.2021, An tAire Talmhaíochta Bia agus Mara m.fl., C-64/20, EU:C:2021:207, præmis 27 og den deri nævnte retspraksis).
- 40 Henset til samtlige ovenstående betragtninger har Domstolen kompetence til at træffe afgørelse om anmodningen om præjudiciel afgørelse, og denne anmodning kan antages til realitetsbehandling.

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 41 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13 skal fortolkes således, at disse bestemmelser er til hinder for en national lovgivning, der fastsætter, at en national ret ikke ex officio kan foretage en undersøgelse af, om vilkår i en aftale, der er indgået med en forbruger, eventuelt er urimelige, og drage konsekvenserne heraf, når den kontrollerer en tvangsfuldbyrdsprocedure, der er støttet på en afgørelse om udstedelse af et retskraftigt betalingspåkrav, der har fået materiel retskraft.
- 42 Det skal indledningsvis bemærkes, således som det fremgår af Domstolens praksis, at uligheden mellem forbrugeren og den erhvervsdrivende alene kan ophæves ved positive foranstaltninger, der er uafhængige af kontraktparterne selv, idet de nationale retter af egen drift skal efterprøve, om et kontraktvilkår, der henhører under anvendelsesområdet for direktiv 93/13, er urimeligt, så snart den råder over de oplysninger vedrørende de retlige eller faktiske omstændigheder, som denne prøvelse kræver (dom af 22.9.2022, Vicente (Søgsmål om betaling af advokatsalærer) C-335/21, EU:C:2022:720, præmis 52).

- 43 Selv om Domstolen således i flere henseender og under hensyn til kravene i artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13 har opstillet rammer for den måde, hvorpå de nationale retter skal sikre beskyttelsen af de rettigheder, som tilkommer forbrugerne i henhold til dette direktiv, harmoniserer EU-lovgivningen principielt ikke procedurerne for undersøgelsen af den hævdede urimelighed i et kontraktvilkår, og disse falder derfor inden for medlemsstaternes interne retsorden. Dette er tilfældet i hovedsagen hvad angår de processuelle regler i polsk ret, der regulerer proceduren for tvangsfuldbyrdelse, som i mangel af en harmonisering falder inden for denne medlemsstats retsorden (jf. analogt dom af 22.9.2022, Vicente (Søgsmål om betaling af advokatsalærer), C-335/21, EU:C:2022:720, præmis 53).
- 44 I overensstemmelse med princippet om loyalt samarbejde, som er fastsat i artikel 4, stk. 3, TEU, må processuelle regler for søgsmål til sikring af beskyttelsen af de rettigheder, som EU-retten medfører for borgerne, imidlertid ikke være mindre gunstige end dem, der gælder for tilsvarende søgsmål på grundlag af national ret (ækvivalensprincippet), og de må heller ikke i praksis gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der tillægges i henhold til Unionens retsorden (effektivitetsprincippet) (dom af 22.9.2022, Vicente (Søgsmål om betaling af advokatsalærer), C-335/21, EU:C:2022:720, præmis 54).
- 45 Hvad angår effektivitetsprincippet følger det af Domstolens praksis, at hvert enkelt tilfælde, hvor der opstår spørgsmål om, hvorvidt en national processuel regel gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at anvende EU-retten, skal bedømmes under hensyn til, hvilken stilling bestemmelsen indtager i den samlede procedure, herunder procedurens forløb og særlige kendetegn, samt i givet fald de principper, der ligger til grund for den nationale retsplejeordning, såsom beskyttelsen af retten til forsvar, retssikkerhedsprincippet og princippet om en hensigtsmæssig sagsbehandling. På denne baggrund har Domstolen fastslået, at respekten for effektivitetsprincippet imidlertid ikke må føre til, at der skal kompenseres for den pågældende forbrugers fuldstændige passivitet (dom af 17.5.2022, Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, præmis 28).
- 46 Domstolen har endvidere præciseret, at medlemsstaternes forpligtelse til at sikre beskyttelsen af de rettigheder, som EU-retten medfører for borgerne, navnlig for rettigheder, der følger af direktiv 93/13, indebærer et krav om effektiv domstolsbeskyttelse, som det bekræftes i dette direktivs artikel 7, stk. 1, og hvilket er sikret ved chartrets artikel 47, der bl.a. finder anvendelse på definitionen af de processuelle regler vedrørende søgsmål, der støttes på sådanne rettigheder (dom af 17.5.2022, Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, præmis 29).
- 47 Domstolen har i denne forbindelse fastslået, at i mangel af en effektiv prøvelse af den eventuelt urimelige karakter af kontraktvilkårene i den pågældende kontrakt er det ikke muligt at sikre, at de rettigheder, der er tillagt ved direktiv 93/13, overholdes (dom af 17.5.2022, Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis).
- 48 Det følger heraf, at de betingelser, der fastsættes i de nationale lovgivninger, som artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 henviser til, ikke må skade indholdet af den ret, som forbrugerne har i henhold til denne bestemmelse, hvorefter de ikke er bundet af et vilkår, der vurderes at være urimeligt (dom af 17.5.2022, Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, præmis 31).
- 49 Den forelæggende ret har anført, at betalingspåkrav som de i hovedsagen omhandlede – efter at være blevet anmodet herom af den pågældende kreditor inden for rammerne af en elektronisk betalingspåkravsprocedure – udstedes af polske retter, uden at disse har juridisk og teknisk mulighed for at konsultere de aftaler, på grundlag af hvilke disse betalingspåkrav er udstedt, og

dermed ex officio undersøge, om disse aftaler indeholder urimelige vilkår. Såfremt de nævnte betalingspåkrav ikke anfægtes af den pågældende debitor inden for en frist på to uger efter forkyndelsen heraf, skal de forsynes med fuldbyrdelsespåtegning og gives materiel retskraft, hvilket bevirker, at den ret, under hvis kontrol den pågældende foged fører tvangsfuldbyrdsproceduren, ikke er beføjet til at foretage denne prøvelse ex officio.

- 50 Det skal i denne henseende bemærkes, at en effektiv beskyttelse af de rettigheder, som direktiv 93/13 tillægger forbrugerne, alene kan sikres på betingelse af, at den nationale processuelle ordning inden for rammerne af betalingspåkravsproceduren eller fuldbyrdelsesproceduren muliggør en ex officio-kontrol af den potentielt urimelige karakter af de vilkår, der er indeholdt i den pågældende aftale af (dom af 17.5.2022, Impus Leasing România, C-725/19, EU:C:2022:396, præmis 49).
- 51 Domstolen har i denne forbindelse fastslået, at i tilfælde af, at der ikke på tidspunktet for fuldbyrdelsen af betalingspåkravet er fastsat nogen ex officio-kontrol, foretaget af en dommer, af den eventuelt urimelige karakter af de vilkår, der er indeholdt i den pågældende aftale, skal en national lovgivning anses for at kunne skade effektiviteten af den beskyttelse, der er ønsket med direktiv 93/13, hvis den ikke fastsætter en sådan kontrol på tidspunktet for udstedelsen af betalingspåkravet, eller, når en sådan kontrol udelukkende er fastsat på tidspunktet for indsigelsen mod det pågældende betalingspåkrav, hvis der foreligger en ikke ubetydelig risiko for, at den berørte forbruger ikke fremsætter den krævede indsigelse, enten på grund af den særligt korte frist, der er fastsat hertil, eller i betragtning af de omkostninger, som en retssag ville medføre i forhold til den anfægtede gælds størrelse, eller fordi den nationale lovgiver ikke har fastsat en pligt til at fremsende forbrugeren alle de oplysninger, som er nødvendige for at sætte den pågældende i stand til at fastlægge omfanget af sine rettigheder (dom af 17.5.2022, Impus Leasing România, C-725/19, EU:C:2022:396, præmis 50).
- 52 Heraf følger for det første, at den polske lovgivning, der regulerer udstedelsen af et betalingspåkrav og tvangsfuldbyrdsproceduren, ikke er i overensstemmelse med effektivitetsprincippet i det tilfælde, hvor den ikke foreskriver nogen ex officio-undersøgelse fra en rets side af, om vilkårene i den pågældende aftale eventuelt er urimelige.
- 53 Hvis polsk ret for det andet kun foreskriver en sådan undersøgelse, når den pågældende forbruger anfægter et betalingspåkrav, tilkommer det den forelæggende ret at vurdere, om der foreligger en ikke ubetydelig risiko for, at denne forbruger ikke fremsætter den krævede indsigelse, enten på grund af den særligt korte frist, der er fastsat med henblik herpå, eller henset til de omkostninger, som et søgsmål ville medføre i forhold til den anfægtede gælds størrelse, eller fordi denne ret ikke fastsætter en forpligtelse til at meddele forbrugeren alle de oplysninger, der er nødvendige for, at denne kan fastlægge omfanget af sine rettigheder.
- 54 Hvad angår den frist på to uger til at indgive en sådan indsigelse, der er fastsat i den i hovedsagen omhandlede nationale lovgivning, har Domstolen fastslået, at en sådan frist medfører den risiko, der er omhandlet i denne doms foregående præmis (jf. i denne retning kendelse af 6.11.2019, BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala Bucuresti og Secapital, C-75/19, EU:C:2019:950, præmis 31 og 33).
- 55 Selv om en part ikke var forpligtet til at begrunde sin indsigelse mod betalingspåkravet i henhold til polsk ret, således som Getin Noble Bank har gjort gældende, forekommer denne frist på to uger ikke desto mindre særligt kort, for at den pågældende forbruger kan vurdere de retlige konsekvenser af sin beslutning om at gøre indsigelse mod betalingspåkravet eller ej.

- 56 For det tilfælde, at den forelæggende ret måtte finde, at der foreligger en ikke ubetydelig risiko for, at der ikke rejses indsigelse mod de i hovedsagen omhandlede betalingspåkrav på grund af de omstændigheder, der er nævnt i denne doms præmis 53, skal det for så vidt angår den omstændighed, at disse betalingspåkrav har materiel retskraft, bemærkes, at såvel hensynet til at sikre en stabil retstilstand og stabile retlige relationer som retsplejehensyn gør det påkrævet, at retsafgørelser, der er blevet endelige, efter at de hjemlede appelmuligheder er udnyttet, eller efter at appelfristerne er udløbet, ikke længere kan anfægtes (jf. i denne retning dom af 17.5.2022, Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, præmis 32).
- 57 Desuden er beskyttelsen af den pågældende forbruger ikke absolut. Navnlig pålægger EU-retten ikke en national ret at undlade at anvende interne processuelle regler, der tillægger en afgørelse materiel retskraft, selv når dette gør det muligt at afhjælpe en tilsidesættelse af en bestemmelse i direktiv 93/13, uanset dennes karakter, dog i overensstemmelse med den i denne doms præmis 44 nævnte retspraksis med forbehold for overholdelsen af ækvivalensprincippet og effektivitetsprincippet (dom af 17.5.2022, Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, præmis 33).
- 58 I en situation, hvor en ex officio-undersøgelse af den eventuelt urimelige karakter af kontraktvilkårene blev anset for at have fundet sted og have materiel retskraft, uden at denne undersøgelse imidlertid var begrundet, har Domstolen fastslået, at kravet om en effektiv domstolsbeskyttelse i et sådant tilfælde kræver, at en fuldbyrdende ret kan vurdere, herunder for første gang, om de kontraktvilkår, som er blevet anvendt som grundlag for et betalingspåkrav, der er udstedt af en ret på anmodning af en kreditor, og som debitor ikke har indgivet indsigelse imod, eventuelt er urimelige (jf. i denne retning dom af 17.5.2022, SPV Project 1503 m.fl., C-693/19 og C-831/19, EU:C:2022:395, præmis 65 og 66).
- 59 Dette gælder så meget desto mere, når en undersøgelse ex officio af, om kontraktvilkårene i den pågældende aftale eventuelt er urimelige, ikke anses for at have fundet sted, således som det synes at være tilfældet i den foreliggende sag.
- 60 Den omstændighed, at TL har været passiv under procedurerne ved de polske retter, fritager ikke den forelæggende ret for den forpligtelse, der påhviler den, til at foretage denne prøvelse ex officio, hvis den fastslår, at TL ikke har gjort indsigelse mod de i hovedsagen omhandlede betalingspåkrav på grund af de omstændigheder, der er nævnt i nærværende doms præmis 53, idet denne indsigelse var det eneste retsmiddel, som TL havde til rådighed for at anfægte den urimelige karakter af vilkårene i de i hovedsagen omhandlede aftaler.
- 61 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13 skal fortolkes således, at disse bestemmelser er til hinder for en national lovgivning, der fastsætter, at en national ret ikke ex officio kan foretage en undersøgelse af, om vilkår i en kontrakt eventuelt er urimelige, og drage konsekvenserne heraf, når den kontrollerer en tvangsfuldbyrdelsesprocedure, der er støttet på en afgørelse om udstedelse af et betalingspåkrav, som har fået materiel retskraft:
- hvis denne lovgivning ikke foreskriver en sådan undersøgelse på tidspunktet for udstedelsen af betalingspåkravet, eller
 - når en sådan undersøgelse først er foreskrevet på tidspunktet for indsigelsen mod det pågældende betalingspåkrav, hvis der er en ikke ubetydelig risiko for, at den pågældende forbruger ikke fremsætter den krævede indsigelse, enten på grund af den særligt korte frist, der er fastsat med henblik herpå, eller henset til de omkostninger, som et søgsmål ville

medføre i forhold til størrelsen af den omtvistede gæld, eller fordi den nationale lovgivning ikke fastsætter en forpligtelse til at give forbrugeren alle de oplysninger, der er nødvendige for, at denne kan fastlægge omfanget af sine rettigheder.

Det andet spørgsmål

- 62 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 3, stk. 1, artikel 6, stk. 1, artikel 7, stk. 1 og 2, og artikel 8 i direktiv 93/13 skal fortolkes således, at disse bestemmelser er til hinder for en national retspraksis, hvorefter opførelsen af et vilkår i en aftale i det nationale register over ulovlige vilkår bevirker, at dette vilkår anses for urimeligt i enhver sag, der involverer en forbruger, herunder i forhold til en anden erhvervsdrivende end den, mod hvem proceduren for opførelse af det nævnte vilkår i dette nationale register var blevet indledt, og når det pågældende vilkår ikke har samme ordlyd som det vilkår, der er blevet registreret, men har samme betydning og har samme virkning for den pågældende forbruger.
- 63 I henhold til Domstolens faste praksis hviler den ved direktiv 93/13 indførte beskyttelsesordning på den betragtning, at en forbruger befinder sig i en svagere stilling end den erhvervsdrivende såvel hvad angår forhandlingsstyrke som informationsniveau (dom af 21.9.2023, mBank (Det polske register over ulovlige vilkår), C-139/22, EU:C:2023:692, præmis 34).
- 64 Dermed følger det først og fremmest af dette direktivs artikel 3, stk. 1, at et kontraktvilkår, der ikke har været genstand for individuel forhandling, anses for urimeligt, hvis det til trods for kravene om god tro bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser ifølge denne aftale til skade for den pågældende forbruger, idet et sådant urimeligt kontraktvilkår i henhold til nævnte direktivs artikel 6, stk. 1, ikke er bindende for forbrugeren. Sidstnævnte bestemmelse har til formål at erstatte den formelle balance, som aftalen indfører mellem medkontrahenternes rettigheder og forpligtelser, med en reel balance, der skal genindføre ligheden mellem parterne (dom af 21.9.2023, mBank (Det polske register over ulovlige vilkår), C-139/22, EU:C:2023:692, præmis 35 og den deri nævnte retspraksis).
- 65 På grund af arten og betydningen af den offentlige interesse, som den beskyttelse, der er sikret forbrugere, som befinder sig i en sådan svagere stilling, hviler på, pålægger det nævnte direktivs artikel 7, stk. 1, sammenholdt med 24. betragtning hertil, desuden medlemsstaterne at fastsætte egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør (dom af 21.9.2023, mBank (Det polske register over ulovlige vilkår), C-139/22, EU:C:2023:692, præmis 36).
- 66 Således som det fremgår af artikel 7, stk. 2, i direktiv 93/13, omfatter de førnævnte midler muligheden for, at personer eller organisationer, der har en legitim interesse i at beskytte forbrugerne, kan indbringe sager for domstolene for at få fastslået, om vilkår, der er udarbejdet med henblik på generel anvendelse, er af urimelig karakter, og for i givet fald at opnå, at de forbydes (dom af 21.9.2023, mBank (Det polske register over ulovlige vilkår), C-139/22, EU:C:2023:692, præmis 37).
- 67 Da tvisten i hovedsagen imidlertid ikke vedrører sådanne personer og organisationer, er det ufornuddent at besvare det andet spørgsmål med hensyn til artikel 7, stk. 2, i direktiv 93/13.
- 68 Endelig fremgår det af 12. betragtning til dette direktiv, at det kun foretager en delvis og minimal harmonisering af de nationale lovgivninger om urimelige vilkår, idet medlemsstaterne gives mulighed for under overholdelse af EUF-traktaten at sikre den pågældende forbruger et højere

beskyttelsesniveau ved at fastsætte strengere nationale bestemmelser end bestemmelserne i dette direktiv. I henhold til samme direktivs artikel 8 kan medlemsstaterne endvidere inden for det område, der omfattes af direktivet, vedtage eller bevare strengere bestemmelser, der er forenelige med traktaten, for at sikre en mere omfattende beskyttelse af denne forbruger (dom af 21.9.2023, mBank (Det polske register over ulovlige vilkår), C-139/22, EU:C:2023:692, præmis 39).

- 69 Hvad angår det nationale register over ulovlige vilkår har Domstolen fastslået, at en mekanisme som dette register, der består i at opstille en liste over vilkår, der skal anses for urimelige, henhører under de strengere bestemmelser, som en medlemsstat kan vedtage eller bevare i medfør af artikel 8 i direktiv 93/13, og at dette register i princippet opfylder det opstillede formål om forbrugerbeskyttelse (dom af 21.9.2023, mBank (Det polske register over ulovlige vilkår), C-139/22, EU:C:2023:692, præmis 40 og den deri nævnte retspraksis).
- 70 Da det ikke er et krav i henhold til direktiv 93/13, at der skal oprettes et sådant register, henhører valget af de midler, der anvendes til at nå dettes særlige formål, og således fastlæggelsen af de retsvirkninger, som en optagelse i dette register af vilkår, der er erklæret urimelige, kan have, under medlemsstaternes kompetence.
- 71 For så vidt som det nationale register over ulovlige vilkår forvaltes på en gennemsigtig måde af hensyn til såvel forbrugerne som de erhvervsdrivende, og det under overholdelse af retssikkerhedsprincippet holdes ajour, er indførelsen af dette register forenelig med EU-retten (dom af 21.9.2023, mBank (Det polske register over ulovlige vilkår), C-139/22, EU:C:2023:692, præmis 43 og den deri nævnte retspraksis).
- 72 Anvendelsen af ordningen om registrering af ulovlige vilkår forudsætter, at den kompetente nationale ret foretager en bedømmelse af, om det omtvistede kontraktvilkår svarer til et vilkår i almindelige forretningsbetingelser, der er kendt ulovligt, og som er opført i dette register, idet den pågældende erhvervsdrivende har mulighed for at anfægte denne overensstemmelse for en national ret med henblik på at fastlægge, om det nævnte kontraktvilkår, henset til samtlige relevante omstændigheder i hvert enkelt tilfælde, er materielt identisk med det, der er opført i et sådant register, navnlig henset til dets virkninger (dom af 21.9.2023, mBank (Det polske register over ulovlige vilkår), C-139/22, EU:C:2023:692, præmis 44 og den deri nævnte retspraksis). En sådan national ordning tilsidesætter således ikke den pågældende erhvervsdrivendes ret til forsvar (jf. analogt dom af 21.12.2016, Biuro podróży »Partner«, C-119/15, EU:C:2016:987, præmis 43).
- 73 Endvidere gælder, at selv om medlemsstaterne i overensstemmelse med artikel 8 i direktiv 93/13 frit i deres nationale lovgivning kan fastsætte en undersøgelse ex officio, der er mere omfattende end den, som deres retsinstanser skal foretage i henhold til dette direktiv, eller endog forenklede procedurer for bedømmelsen af, om et kontraktvilkår som det i hovedsagen omhandlede er urimeligt, er den nationale retsinstans imidlertid som hovedregel forpligtet til at underrette tvistens parter om denne bedømmelse og til at opfordre dem til kontradiktorisk at drøfte den efter de fremgangsmåder, der er fastsat herom i de nationale processuelle regler (dom af 21.9.2023, mBank (Det polske register over ulovlige vilkår), C-139/22, EU:C:2023:692, præmis 45).
- 74 Den forelæggende ret har anført, at polsk ret kan fortolkes således, at opførelsen af et kontraktvilkår i det nationale register over ulovlige vilkår bevirker, at dette vilkår skal anses for urimeligt i enhver sag, der involverer en forbruger, herunder over for en anden erhvervsdrivende end den, mod hvilken proceduren for opførelsen af det nævnte vilkår i dette nationale register er blevet indledt, og når det pågældende vilkår ikke har samme ordlyd som det vilkår, der er blevet registreret, men har samme rækkevidde og de samme virkninger for den pågældende forbruger.

- 75 I denne henseende bemærkes, at konstateringen af, at et omtvistet kontraktvilkår er urimeligt, på grundlag af en sammenligning af dets indhold med indholdet af et vilkår, der er opført i det nationale register over ulovlige vilkår, hurtigt kan bidrage til, at de urimelige vilkår, der er anvendt i et stort antal aftaler, ophører med at have virkninger i forhold til forbrugere, der er parter i disse aftaler (dom af 21.9.2023, mBank (Det polske register over ulovlige vilkår), C-139/22, EU:C:2023:692, præmis 41).
- 76 I en sag vedrørende en administrativ procedure, der blev indledt mod en erhvervsdrivende, har Domstolen i øvrigt fastslået, at artikel 6, stk. 1, og artikel 7 i direktiv 93/13, sammenholdt med artikel 1 og 2 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/22/EF af 23. april 2009 om søgsmål med påstand om forbud på området beskyttelse af forbrugernes interesser (EUT 2009, L 110, s. 30), samt i lyset af chartrets artikel 47, skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for, at anvendelsen af vilkår i almindelige forretningsbetingelser, som indholdsmæssigt svarer til vilkår, der er erklæret ulovlige i en retskraftig dom, og som er optaget i et nationalt register over ulovlige vilkår i almindelige forretningsbetingelser, anses for en ulovlig handling i forhold til en erhvervsdrivende, som ikke var part i den sag, der endte med optagelsen af disse vilkår i dette register (dom af 21.12.2016, Biuro podróży »Partner«, C-119/15, EU:C:2016:987, præmis 47).
- 77 Dette gælder så meget desto mere for så vidt angår en tvist mellem erhvervsdrivende og en forbruger som den i hovedsagen omhandlede, hvor ordlyden af et eventuelt urimeligt kontraktvilkår skal opfyldes.
- 78 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 3, stk. 1, artikel 6, stk. 1, artikel 7, stk. 1, og artikel 8 i direktiv 93/13 skal fortolkes således, at disse bestemmelser ikke er til hinder for en national retspraksis, hvorefter opførelsen af et vilkår i en aftale i det nationale register over ulovlige vilkår bevirker, at dette vilkår bliver urimeligt i enhver sag, der involverer forbrugeren, herunder i forhold til en anden erhvervsdrivende end den, mod hvem sagen om opførelse af det nævnte vilkår i dette nationale register er blevet anlagt, og når det samme vilkår ikke er sprogligt identisk med det registrerede, men har samme betydning og samme virkning over for forbrugeren.

Sagsomkostninger

- 79 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Niende Afdeling) for ret:

1) Artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler

skal fortolkes således, at

de er til hinder for en national lovgivning, der fastsætter, at en national ret ikke ex officio kan foretage en undersøgelse af, om vilkår i en kontrakt eventuelt er urimelige, og drage konsekvenserne heraf, når den kontrollerer en tvangsfuldbyrdsprocedure,

der er støttet på en afgørelse om udstedelse af et betalingspåkrav, som har fået materiel retskraft:

- **hvis denne lovgivning ikke foreskriver en sådan undersøgelse på tidspunktet for udstedelsen af betalingspåkravet, eller**
- **når en sådan undersøgelse først er foreskrevet på tidspunktet for indsigelsen mod det pågældende betalingspåkrav, hvis der er en ikke ubetydelig risiko for, at den pågældende forbruger ikke fremsætter den krævede indsigelse, enten på grund af den særligt korte frist, der er fastsat med henblik herpå, eller henset til de omkostninger, som et søgsmål ville medføre i forhold til størrelsen af den omtvistede gæld, eller fordi den nationale lovgivning ikke fastsætter en forpligtelse til at give forbrugeren alle de oplysninger, der er nødvendige for, at denne kan fastlægge omfanget af sine rettigheder.**

2) Artikel 3, stk. 1, artikel 6, stk. 1, artikel 7, stk. 1, og artikel 8 i direktiv 93/13, artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder samt retssikkerhedsprincippet, effektivitetsprincippet og princippet om retten til at blive hørt

skal fortolkes således, at

de ikke er til hinder for en national retspraksis, hvorefter opførelsen af et vilkår i en aftale i det nationale register over ulovlige vilkår bevirker, at dette vilkår bliver urimeligt i enhver sag, der involverer forbrugeren, herunder i forhold til en anden erhvervsdrivende end den, mod hvem sagen om opførelse af det nævnte vilkår i dette nationale register er blevet anlagt, og når det samme vilkår ikke er sprogligt identisk med det registrerede, men har samme betydning og samme virkning over for forbrugeren.

Underskrifter